

Respectvol en inclusief samenleven

Hoe pak je dat aan in de wijk?

Wijkgerichte tips voor wijkprofessionals

Gemeente
Rotterdam

Voorwoord

Wat is respectvol en inclusief samenleven?

Respectvol en inclusief samenleven betekent dat iedereen zich welkom, gehoord en gewaardeerd voelt. De wijkaanpak Respectvol en Inclusief Samenleven neemt de leefwereld van de wijkbewoners als vertrekpunt. Het doel is om met elkaar in gesprek te gaan, elkaar te begrijpen en samen te werken aan een respectvol en inclusief samenleven. Daarom kenmerkt de wijkaanpak zich door een positieve toonzetting. De aanpak stimuleert wijkprofessionals om samen met de wijk te verkennen wat er al bestaat en wat er nodig is om respectvol en inclusief samenleven in de wijk te stimuleren.

Waarom deze wijkaanpak?

Rotterdam is een superdiverse stad. We koesteren die diversiteit. Maar het betekent ook dat we rekening moeten houden met elkaar en respect moeten hebben voor verschillen. Uitsluiting hoort daar niet bij. Niet op basis van huidskleur, herkomst, geloof of seksuele oriëntatie. En ook niet vanwege zichtbare of onzichtbare beperkingen, armoede, de wijk waar je woont of de politieke partij waarop je stemt. Rotterdam is een stad voor iedereen, waar iedereen zich thuis moet voelen. Helaas is dat niet altijd zo. Dat blijkt uit gesprekken met veel verschillende Rotterdammers. Ook onderzoek en meldingen van discriminatie laten dit zien. De gemeente Rotterdam zet zich in tegen discriminatie, zoals beschreven in het actieplan Samenleven in één stad. Deze wijkaanpak brengt de stedelijke acties naar wijkniveau door respectvol en inclusief samenleven als uitgangspunt te nemen.

Voor wie?

Dit handelingsperspectief is bedoeld voor wijkprofessionals, die aan de slag willen met de thema's inclusie en discriminatie in de wijk. We bespreken de fasen van de wijkaanpak. We beschrijven verschillende stappen voor acties in jouw wijk. Voor een stad met 39 wijken bestaat niet één aanpak die rekening houdt met de vraagstukken en behoeften die per wijk verschillen. In plaats daarvan biedt de wijkaanpak ruimte om keuzes te maken in de uitvoering. Deze flexibiliteit is zichtbaar in het aanbod van verschillende stappen en dient om de aanpak zo passend mogelijk te maken voor iedere wijk.

Deze wijkaanpak is tot stand gekomen met een pilot in de wijken Carnisse en Ommoord. In deze handreiking worden voorbeelden en geleerde lessen van de wijkaanpak in de wijk Carnisse genoemd.

In de wijkaanpak vormen drie begrippen de rode draad.

Verbinding

In Rotterdam geloven we dat onze overeenkomsten groter zijn dan onze verschillen. Met de wijkaanpak zoeken we de verbinding op. In iedere fase van de wijkaanpak reiken we handvatten aan om deze verbinding op te zoeken en te verdiepen.

Bedoeling

De kern van de wijkaanpak is de uitvoering vanuit de leefwereld van de wijk. Dit noemen we de bedoeling: het kompas voor de wijkaanpak. In de verschillende fasen wordt de bedoeling steeds aangevuld. Professionals in de wijk, sleutelfiguren en wijkbewoners geven samen vorm aan de bedoeling en bepalen zo zelf waar de wijk naartoe reist.

Draagvlak

Om echt impact te maken, streven we naar een duurzame aanpak. Draagvlak voor de wijkaanpak en de bewustwording van de thema's inclusie en discriminatie in de wijk zijn hiervoor het fundament. De handreiking focust op het creëren van draagvlak voor de wijkaanpak bij de wijkraad, bewoners, professionals en organisaties in de wijk.

Vragen en ondersteuning

Het kan lastig zijn om te bepalen waar te beginnen met de wijkaanpak en wat de wijk precies nodig heeft. Er is vaak veel om over na te denken. En het kan moeilijk zijn om de juiste focus te vinden. Team Stadsmarinier is altijd bereikbaar en denkt graag met je mee om samen de juiste aanpak te vinden voor jouw wijk.

Stadsmarinier antidiscriminatie en -racisme

Ton van der Leek

Telefoon: 06 51 55 57 03

Projectleider Naoual Feriani- Naghmouch

Telefoon: 06 12 95 96 15

stadsmarinieradrBCO@rotterdam.nl

Inhoud

1. Wat kan ik zelf doen?	6
2. De wijkaanpak	7
▪ Fase 0: Samen vertrekken	8
▪ Fase 1: De wijk in beeld	10
- Werkvorm: De bedoeling	12
- Werkvorm: Wijknetwerk	14
▪ Fase 2: Met elkaar in gesprek	15
- Gespreksvormen	17
▪ Fase 3: Doen en leren	20
3. Overzicht organisaties	24
4. Begrippenlijst	26

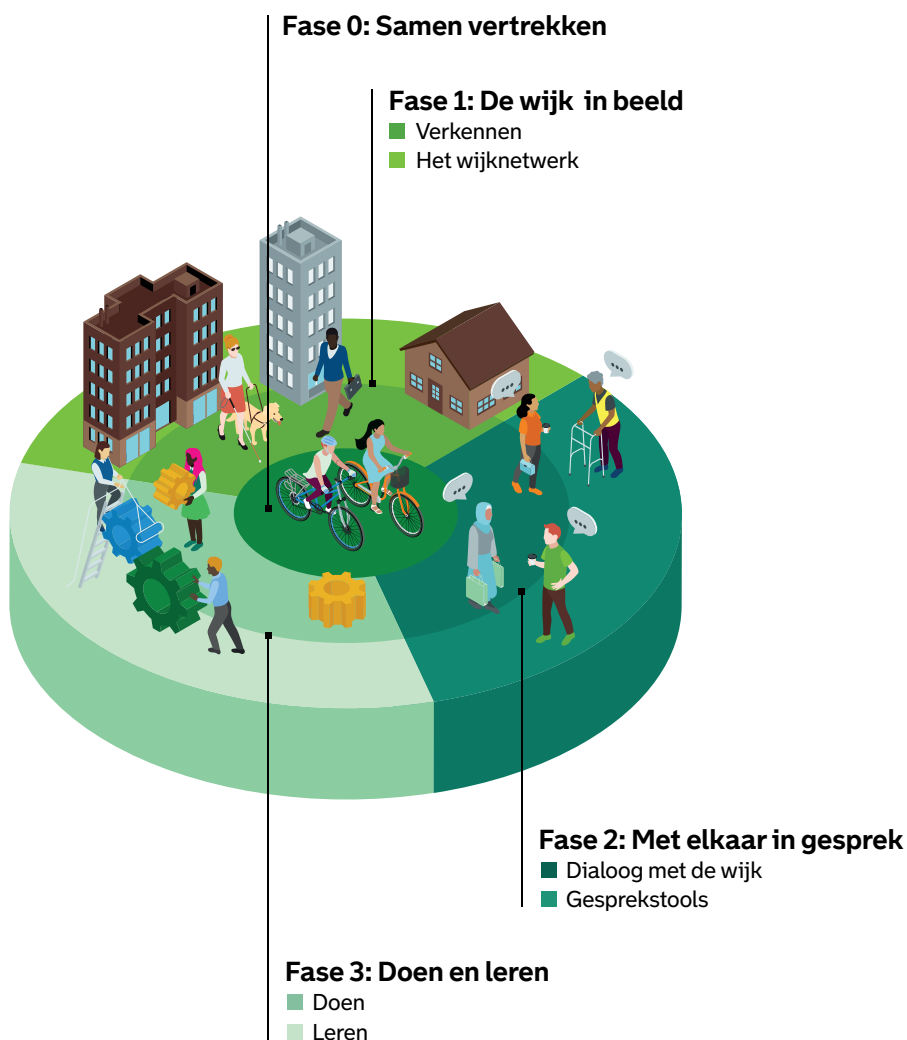
Wat kan ik zelf doen?

Het vertrekpunt van de wijkaanpak is de leefwereld van de wijk, waarvan jij als wijkprofessional deel uitmaakt. Daarom is het goed om samen met je collega's stil te staan bij jullie rol in de wijk en bij de thema's inclusie en discriminatie.

Zo is het belangrijk om je bewust te zijn van je eigen vooroordelen en blinde vlekken. Deze kunnen invloed hebben op hoe je te werk gaat. Stel jezelf en de mensen met wie je werkt regelmatig vragen als: welke onbewuste vooroordelen beïnvloeden onze beslissingen?

Er bestaan allerlei manieren om je te verdiepen in inclusief samenleven en discriminatie. Via het interne opleidingsportaal Sofie biedt de gemeente verschillende modules aan voor medewerkers. Ook zijn er partijen in de stad die al bezig zijn met deze thema's of trainingen en workshops aanbieden. Zie overzicht organisaties voor meer informatie. Dit kan jou en de mensen met wie je werkt ondersteunen en voorbereiden om met deze onderwerpen aan de slag te gaan.

De wijkaanpak

Fase 0: Samen vertrekken

Fase 0 is de voorbereiding van de wijkaanpak Respectvol en Inclusief Samenleven in jouw wijk. De stappen in deze fase helpen je bij de introductie van de wijkaanpak. Deze fase is bedoeld om te verkennen wat er in de wijk speelt met betrekking tot inclusief samenleven en discriminatie. De focus ligt nog niet op de uitkomst, er is geen goed of fout.

Het is de bedoeling dat de wijkaanpak zoveel mogelijk inbedding vindt in de bestaande structuren van de wijk. Professionals, bewoners en organisaties trekken gezamenlijk op en samen dragen zij de verantwoordelijkheid. Om dit draagvlak te creëren is het van belang dat inclusief samenleven aandacht krijgt in de wijk. Ook kan het helpen om vanaf het begin verschillende rollen te verdelen.

Stappen:

Agenderen in de wijk

Nodig de wijk uit om mee te denken over het belang van de aanpak in de wijk. Betrek vanaf het begin organisaties en personen uit de wijk door het onderwerp met hen te bespreken. Als de wijkraad inclusief samenleven als thema benoemt in het jaaractieplan, vergroot dit vanzelfsprekend het draagvlak en dient het als stok achter de deur. Daarnaast sluit de wijkaanpak goed aan op de specifieke behoeften van elke wijk, door de focus op samenleven en het vertrek vanuit de leefwereld van de wijk.

De werkgroep

Vorm met een aantal betrokkenen een werkgroep die aan de slag gaat met inclusief samenleven in de wijk. Maak met elkaar afspraken over wie welke rol op zich neemt. Doe dit zo vroeg mogelijk in de wijkaanpak. In eerste instantie bestaan er twee soorten rollen in de werkgroep, maar deze kunnen aangepast en uitgebreid worden op basis van de behoeften van de werkgroep.

- De **'kartrekker'** is de gids van de wijkaanpak. De kartrekker coördineert de aanpak in de wijken de stappen die daarin gezet worden.
- **'Medestanders'** ondersteunen de kartrekker waar nodig. In eerste instantie kunnen dit collega's zijn. Maar ook sleutelfiguren, bewoners en professionals in de wijk kunnen in deze fase of later deelnemen aan de werkgroep.

Fase 1: De wijk in beeld

Schets de bedoeling van de wijkaanpak door de wijk in beeld te brengen. Welke vraagstukken over inclusie en discriminatie spelen in jouw wijk? Wie zijn de wijkbewoners? En welke organisaties, gemeenschappen en initiatieven bestaan in de wijk?

Verkennen

Om te begrijpen wat de bedoeling is van de wijkaanpak, is een eerste stap het verkennen van respectvol en inclusief samenleven en de beleving van discriminatie in de wijk.

Met de stappen in deze fase breng je de vraagstukken in de wijk in beeld.

Ook verzamel je bekende data over discriminatie, signalen en de beleving van discriminatie.

Tip

Verzamel de gegevens in een overzicht, dat je steeds kunt aanvullen en de bedoeling van de aanpak voor jouw wijk schetst. Zie pagina 12.

Carnisse in beeld

In Carnisse worden weinig meldingen gedaan van discriminatie.

De bekendheid met het meldpunt

[Discriminatie.nl](https://discriminatie.nl) is laag. Toch gaven de cijfers van het wijkprofiel zicht op signalen van discriminatie in de wijk. Zo werd duidelijk dat de meeste gemeten gevallen van discriminatie plaatsvonden in de directe leefomgeving en tijdens het winkelen.

Daarnaast werd door het lage aantal

meldingen duidelijk dat de 'Zie het. Zeg het. Meld het.'-campagne een passende interventie was voor Carnisse, om bewustwording te creëren voor het belang om discriminatie te melden. In samenwerking met de wijknetwerker werd het netwerk van Carnisse in beeld gebracht. De contactgegevens van organisaties, professionals en sleutelfiguren werden genoteerd voor de volgende fasen.

Stappen:

Vraagstukken in de wijk

Breng samen met het team de al bekende (samenlevings)vraagstukken van de wijk in beeld, die een uitdaging vormen voor het respectvol en inclusief samenleven in de wijk. Bijvoorbeeld vraagstukken als eenzaamheid, taalbarrières, veiligheid en discriminatie.

Meldingen en data over discriminatie

Verzamel data over de ervaren discriminatie in jouw wijk. Raadpleeg bijvoorbeeld Discriminatiewijzer.nl en de Wijkmonitor. Besef wel dat slechts een klein percentage

van de gevallen van discriminatie wordt gemeld. Dat betekent dat de beschikbare cijfers slechts een deel van het verhaal vertellen. Tegelijkertijd creëren cijfers bewustwording en meer duidelijkheid. Bijvoorbeeld over de discriminatiegrond en waar discriminatie wordt ervaren in de wijk.

Signalen van discriminatie

Discriminatie wordt in veel gevallen niet gemeld. Op een andere manier kunnen ook signalen en meldingen binnenkomen van discriminatie die wijkbewoners ervaren. Bijvoorbeeld bij huisartsen, politie, scholen en sportverenigingen worden ook meldingen gedaan. Haal dit op in de wijk, bij professionals, bewoners en collega's.

Het wijknetwerk

Wie wonen er in de wijk? Wie zijn de sleutelfiguren en welke organisaties spelen een rol? En welke buurtinitiatieven bestaan al die bijdragen aan inclusief samenleven in de wijk?

Door deze vragen te beantwoorden breng je het wijknetwerk in beeld. Zo haal je informatie op over de bedoeling van de aanpak voor de wijk.

Een ander doel van het wijknetwerk in beeld brengen is om contacten te verzamelen van personen en organisaties die je in de volgende fasen kunt betrekken bij de wijkaanpak. Daarvoor is het handig om alvast contactpersonen en hun contactgegevens op te slaan.

Daarnaast geeft het zicht op welke personen, groepen en organisaties goed bereikt worden, maar ook wie mogelijk niet in beeld is.

Tip

Meldingen over discriminatie bij discriminatiebureau Radar blijven helaas vaak nog achter. In jouw wijk kan je de bekendheid van het meldpunt verhogen. De gemeente heeft de campagne 'Zie het. Zeg het. Meld het.' gelanceerd om mensen bewust te maken van het belang van meldingen maken.

Bedoeling

De bedoeling is het kompas voor de wijkaanpak, vanuit de leefwereld van de wijk. Per fase wordt de bedoeling steeds verder aangescherpt. Probeer in steekwoorden of korte zinnen de bedoeling van de wijkaanpak op te schrijven. Gebruik de gegevens die je per fase ophaalt als input.

Hoe ziet respectvol en inclusief samenleven eruit in onze wijk?

.....

Welke kansen liggen er in onze wijk voor respectvol en inclusief samenleven?

.....

Wat zijn de knelpunten in onze wijk voor respectvol en inclusief samenleven?

.....

Wie zijn kwetsbare of minder bereikbare personen, groepen en organisaties in de wijk en hoe bereiken we hen?

.....

Wat kunnen we doen om discriminatie en uitsluiting tegen te gaan?

.....

Hoe kunnen we de samenwerking met en tussen initiatieven in de wijk versterken?

.....

Stappen:

Wie wonen er in de wijk?

Wie is de wijkbewoner? Wat zijn demografische kenmerken van de wijk? En wie zijn de sleutelfiguren in de wijk? Door deze informatie te verwerken in de bedoeling, sluit de wijkaanpak beter aan op de bewoners.

Gemeenschappen in de wijk

Gemeenschappen in de wijk hebben vaak al een stevig netwerk waarmee zij invloed kunnen uitoefenen op de sociale dynamiek van de wijk. Zoals sportclubs, verenigingen, vrijwilligersorganisaties en religieuze gemeenschappen. Maar ook de buurtmoestuin bijvoorbeeld is een plek waar wijkbewoners elkaar ontmoeten en zich verbonden voelen.

Door deze gemeenschappen in beeld te krijgen, verzamel je ook informatie over bestaande initiatieven, die bijdragen aan respectvol en inclusief samenleven.

(Institutionele) organisaties en professionals in de wijk

(Institutionele) organisaties en professionals in de wijk bieden de structuur die nodig is voor de ondersteuning van wijkbewoners. Bijvoorbeeld de wijkagent, scholen, zorginstellingen, winkels en jeugd- en ouderenzorg. Door deze organisaties te betrekken, wordt de wijkaanpak breder gedragen en kunnen gezamenlijke initiatieven ontstaan.

Bovendien kunnen deze instellingen helpen bij het identificeren van specifieke behoeften binnen de wijk en bijdragen aan het oplossen van problemen.

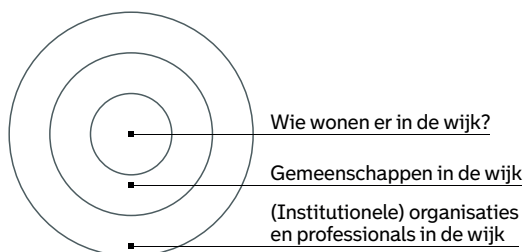

Tips

Zorg voor een brede blik en zie dit ook als een kans om nieuwe connecties te maken, die ook buiten de wijkaanpak van pas komen.

Wijknetwerk

Door de wijkbewoners, gemeenschappen, organisaties en professionals in kaart te brengen, krijg je een beter overzicht van het wijknetwerk. Dit model laat zien welke informatie belangrijk is om te begrijpen wie de wijkbewoners zijn en welke partijen deel uitmaken van het netwerk.

Fase 2: Met elkaar in gesprek

In deze fase ga je in gesprek met bewoners en wijkprofessionals over respectvol en inclusief samenleven in de wijk. Zo zorg je ervoor dat bewoners en wijkprofessionals meebeslissen, in plaats van dat er over hen besloten wordt. Het doel is om beter te begrijpen wat er speelt in de wijk en waar de energie ligt om samen aan de slag te gaan.

In gesprek met Carnisse

In Carnisse zijn verschillende gespreksvormen gebruikt om de dialoog met de wijk te voeren. Met behulp van het in kaart gebrachte wijknetwerk werden sleutelfiguren, professionals, bewoners en organisaties in de wijk benaderd voor gesprekken over de wijk, discriminatie en respectvol en inclusief samenleven. Hierbij werden gerichte gespreksvragen gebruikt, die verderop in dit boekje te vinden zijn. De gesprekken gaven waardevolle inzichten. Bewoners gaven aan veel persoonlijk contact in de wijk te ervaren en waardeerden de actieve groep vrijwilligers en de vele initiatieven die al bestaan. Tegelijkertijd werd duidelijk dat er een gebrek aan openbare ontmoetingsplekken in de buitenruim-

te is. En dat taal een grote barrière vormt voor veel bewoners om met anderen in contact te komen. Normal Difference is een lokale organisatie in Rotterdam-Zuid, die zich richt op gemeenschappen, sociale vraagstukken en geestelijke gezondheid. Medewerkers van die organisatie gingen op pad om gesprekken te voeren met wijkbewoners. De straatinterviews bleken te werken als een toegankelijke manier om mensen te betrekken bij het gesprek over discriminatie en racisme. Tijdens deze interviews werd duidelijk hoe deze thema's leefden in de wijk en hoe bewoners hier persoonlijk mee omgaan.

Tip

Om te weten wie je wil spreken kun je terugvallen op het wijknetwerk dat je in kaart hebt gebracht (zie fase 1). En de gesprekken die je nu voert helpen om het wijknetwerk verder aan te vullen.

Dialogoog met de wijk

Via een dialogoog met de wijk ontdek je wat er in de wijk leeft met betrekking tot inclusie en discriminatie. Het doel is om een eerlijk en open gesprek mogelijk te maken over de ervaringen van wijkbewoners, hun behoeften en wensen.

Er zijn verschillende manieren waarop je het gesprek over inclusie en discriminatie kunt aangaan. Bij elke gespreksvorm is het belangrijk om je bewust te zijn van de gevoeligheid van het onderwerp, mensen op hun gemak te stellen en ervoor te zorgen dat gesprekken op een respectvolle en vertrouwelijke manier plaatsvinden. In dit boekje vind je ook gespreksvragen voor bewoners en professionals ter inspiratie.

Tip

Investeer in een veilige omgeving, genoeg aandacht en tijd om discriminatie bespreekbaar te maken.

Gesprekstoets

Gespreksstarters

Gesprekskaarten met vragen over inclusief samenleven en discriminatie bieden een laagdrempelige manier om gesprekken te starten. Ze kunnen op verschillende manieren worden ingezet. Bijvoorbeeld door ze simpelweg op tafel te leggen tijdens een dialoogtafel of wijkgesprek. Deelnemers trekken een kaart en bespreken het thema dat erop staat. Ook kunnen de kaarten als leidraad dienen in workshops of kleinere gesprekken. Daardoor worden de deelnemers stap voor stap door een bepaald onderwerp geleid. Gespreksstarters helpen om moeilijke onderwerpen bespreekbaar te maken.

Storytelling

Storytelling is een krachtige manier om bewustwording over discriminatie en inclusie te vergroten. Door persoonlijke verhalen te delen, kun je abstracte thema's als discriminatie tastbaar maken en kunnen mensen zich beter in elkaars ervaringen inleven. Dit kan door bewoners of experts verhalen te laten vertellen in wijkgesprekken.

Maar ook via professionele storytellers, die via theater of digitale platforms een boodschap overbrengen. Verhalen raken vaak de emoties en bevorderen empathie. Dat kan bijdragen aan een dieper begrip van maatschappelijke kwesties.

Kunst en Cultuur

Beeldende kunst, zoals schilderijen of foto-exposities, kan de impact van discriminatie visueel overbrengen. Muziek, dans en theater bieden andere manieren om emoties en ervaringen te uiten, die vaak meer impact hebben dan woorden alleen. Community art projecten, zoals muurschilderingen waaraan bewoners gezamenlijk werken, kunnen de wijk samenbrengen en tegelijkertijd een boodschap van inclusie en diversiteit uitdragen.

Gespreksvormen

Wijkgesprekken en dialoogtafels

In de praktijk kunnen wijkgesprekken of dialoogtafels plaatsvinden in een wijkcentrum, buurtcafé of gemeenschapsruimte. Een voorbeeld is een bijeenkomst waarbij bewoners van verschillende achtergronden met elkaar in gesprek gaan over hun ervaringen met inclusie en discriminatie. Het doel is een open sfeer te creëren, waarin mensen zich veilig voelen om persoonlijke verhalen te delen. Zo'n bijeenkomst kan bijvoorbeeld worden georganiseerd na gebeurtenissen in de wijk, om bewoners de kans te geven hun gevoelens te uiten en te luisteren naar elkaar. Dit biedt ruimte voor wederzijds begrip en kan bijdragen aan het verminderen van spanningen in de wijk.

Doelen:

- vergroten van onderling begrip tussen bewoners
- versterken van de sociale cohesie in de wijk
- oplossen van conflicten of misverstanden in een veilige setting

Buurtinitiatieven, workshops en trainingen

Dit soort initiatieven kan variëren van een culturele festiviteit, waarbij bewoners hun achtergrond delen, tot workshops waarin thema's als diversiteit, inclusie en discriminatie aan bod komen. Bijvoorbeeld een workshop waarin bewoners leren over hoe ze racisme in hun dagelijks leven kunnen herkennen en aanpakken. Buurtinitiatieven bieden een informele en toegankelijke setting, waarin mensen elkaar kunnen ontmoeten en op een ontspannen manier over moeilijke onderwerpen kunnen praten. Daarnaast kunnen trainingen professionals in de wijk ondersteunen. Bijvoorbeeld door hun tools te geven om inclusie te bevorderen en discriminatie te voorkomen.

Doelen:

- informele ontmoetingen creëren waarbij inclusie centraal staat
- bewoners bewust maken van inclusief samenleven en/of de verschillende gronden van discriminatie
- kennis en vaardigheden over omgaan met diversiteit ontwikkelen

Straatinterviews

Straatinterviews zijn een makkelijke manier om in gesprek te komen met bewoners die wellicht niet actief deelnemen aan georganiseerde buurtinitiatieven. Dit kan bijvoorbeeld door korte interviews te houden met mensen op de markt, in een park of bij het winkelcentrum. Je kunt vragen stellen over hun ervaringen in de buurt. Bijvoorbeeld of ze zich welkom voelen, waar het schuurt in de wijk, of ze ooit discriminatie hebben meegemaakt, en hoe ze denken dat de wijk inclusiever kan worden. Straatinterviews bieden de kans om een breed scala aan meningen te verzamelen en betrokkenheid te creëren bij mensen die anders niet snel in gesprek zouden gaan.

Doelen:

- brede input verzamelen over ervaringen in de wijk
- informele, laagdrempelige manier om mensen te bereiken die mogelijk niet deelnemen aan formele bijeenkomsten
- directe feedback krijgen over de inclusiviteit van de buurt

Organisaties en professionals

Gesprekken met lokale organisaties en professionals, zoals maatschappelijk werkers, wijkagenten of medewerkers van buurthuizen, kunnen veel inzicht bieden in de sociale dynamiek van een wijk. Bijvoorbeeld een maatschappelijk werker die

Tip

Om te weten wie je wil spreken kun je terugvallen op het wijknetwerk dat je in kaart hebt gebracht (zie fase 1). En de gesprekken die je nu voert helpen om het wijknetwerk verder aan te vullen.

vertelt over de ervaringen van gezinnen die discriminatie hebben meegemaakt. Of een wijkagent die vertelt over spanningen tussen verschillende groepen in de buurt. Dit biedt niet alleen perspectief op de ervaringen van bewoners, maar kan ook helpen bij het identificeren van bredere knelpunten die aangepakt moeten worden. Door gezamenlijk te kijken naar mogelijkheden voor samenwerking, kunnen organisaties en professionals bijdragen aan een inclusievere wijk.

Doelen:

- betere samenwerking tussen bewoners, organisaties en professionals
- inzicht krijgen in de structurele problemen rondom inclusie en discriminatie
- gezamenlijk ontwikkelen van een plan van aanpak om de wijk inclusiever te maken

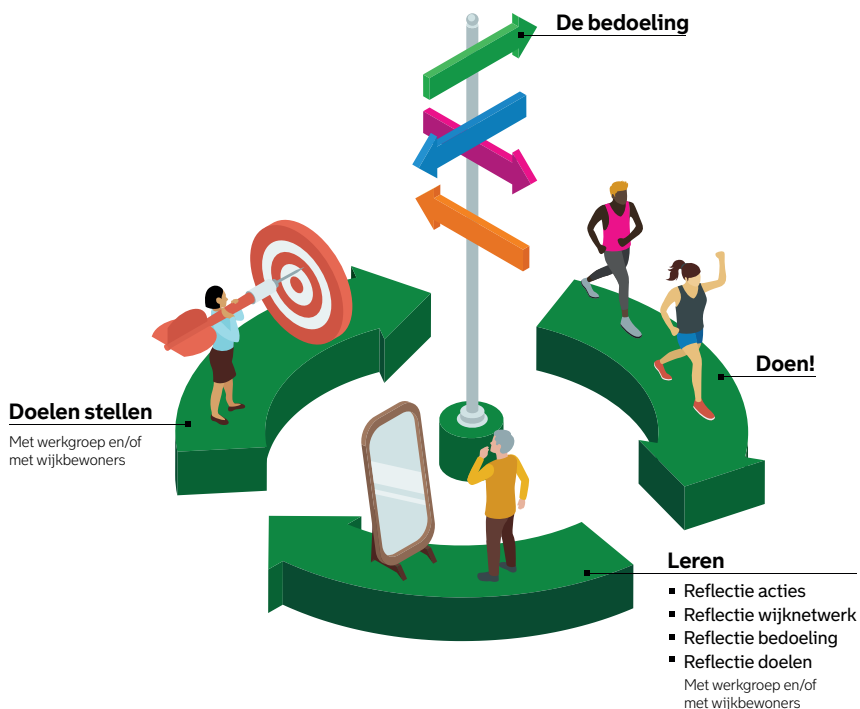

Tip

Betrek lokale partijen bij het voeren van gesprekken met de wijk. Zie bijlage voor partijen die zich stadsbreed inzetten om het gesprek aan te gaan.

Fase 3: Doen en leren

In deze fase staan de doelen en de uitvoering van acties centraal, altijd met de bedoeling van de wijkaanpak als kompas. Deze fase betekent niet het einde van de wijkaanpak. Het gaat juist om cyclisch werken: doelen stellen, doen en leren.

Doen en leren in Carnisse

In Carnisse is een werkgroep opgericht met professionals en bewoners. Zij waren vaak zelf al bezig met het onderwerp inclusie in de wijk en wilden graag samenwerken.

Tijdens de eerste bijeenkomst van de werkgroep organiseerde Veldacademie een workshop om de bedoeling aan te scherpen en doelen te formuleren voor Carnisse. Hiervoor werd ook alle verzamelde informatie uit de vorige fasen gebruikt. Uit de workshop volgde het idee om ook wijkbewoners mee te laten denken over de doelen en activiteiten in de wijk. In samenwerking met IKBENWIJ werd een groot wijkgesprek georganiseerd.

Het wijkgesprek werd drukbezocht. Tijdens de maaltijd vooraf konden mensen hun medewijkbewoners ontmoeten. Later werden door middel van het spel 'over de streep' gesprekken gevoerd over het wonen in Carnisse, de zorgen onder wijkbewoners, maar ook de wensen voor de wijk. Deze liepen uiteen van een schonere wijk, naar meer aandacht voor veiligheid op straat, tot meer verbindende activiteiten met buurtbewoners.

Samen met de werkgroep werd gereflekteerd op wat besproken was. Deze wensen zijn opgenomen in de actiepunten voor Carnisse en dienen als basis voor de planning van de volgende activiteiten.

Bedoeling verhelderen en doelen stellen

De eerste stap is het verhelderen van de bedoeling door te valideren en te prioriteren. Alle opgehaalde gegevens en signalen uit de wijk worden hierin meegenomen. Vervolgens worden doelen afgestemd op de bedoeling. Als er een kerngroep is, samen met de kerngroep. De doelen sluiten nauw aan op de bredere bedoeling van de wijkaanpak; Wat zijn de behoeften vanuit de wijk? Wat willen we precies bereiken? En hoe kan dit het beste worden vertaald naar concrete doelen?

Doen!

Het uitvoeren van activiteiten is het 'doen' van de wijkaanpak. Bijvoorbeeld de werkgroep organiseert een training, een workshop of een dialoogtafel om de gestelde doelen te bereiken. Houd rekening met wat er al gebeurt in de wijk. De doelen kunnen ook bereikt worden door bestaande initiatieven een impuls te geven. Zoek hierin de samenwerking op en blijf ophalen wat er al gebeurt in de wijk.

Leren

Voor de effectiviteit van de wijkaanpak is het belangrijk om regelmatig stil te staan bij wat de effecten zijn van de acties. Welke actie heeft gewerkt en welke niet? Wat hebben we geleerd over de wijk, de bewoners en onszelf? Is het wijknetwerk veranderd? En leidt de aanpak daadwerkelijk tot de gewenste veranderingen en resultaten? Het kan nodig zijn om de bedoeling en de doelen bij te stellen of zelfs volledig opnieuw af te stemmen op de wijk.

Stappen:

Feedback

Bespreek met de werkgroep de interventies en bepaal samen wat de gevolgen zijn voor toekomstige interventies en de gestelde doelen. Gebruik dit soort momenten ook om de samenstelling van de werkgroep te bespreken. Het is mogelijk dat er verschuivingen (gewenst) zijn in de betrokkenheid van leden van de werkgroep. Indien er geen werkgroep is, kan de feedback ook opgehaald worden bij wijkbewoners. Bijvoorbeeld na afloop van een interventie.

Reflectie op acties

Hebben de acties geleid tot het gewenste effect? Haal feedback op en gebruik deze voor toekomstige acties.

Reflectie op het wijknetwerk

Is het beeld van het wijknetwerk nog compleet? Wellicht zijn er veranderingen in de samenstelling van wijkbewoners, gemeenschappen, organisaties of initiatieven in de wijk.

Reflectie op bedoeling en doelen

Reflecteer op de bedoeling van de wijkaanpak. Bijvoorbeeld spelen er nieuwe vraagstukken? Op basis hiervan kun je doelen bijstellen en kunnen nieuwe ideeën voor nieuwe interventies ontstaan.

Geleerde lessen en aandachtspunten in Carnisse

Samenwerken met het lokale netwerk

Een belangrijke les uit de wijkaanpak in Carnisse is het belang van samenwerking met lokale partijen. Er gebeurt vaak al veel, maar dat is niet altijd voor iedereen zichtbaar. Daarom is het voor respectvol en inclusief samenleven van belang om op de hoogte te zijn van wat er al gebeurt in de wijk.

Doen!

De wijkaanpak gaat niet alleen om het maken van plannen en ideeën, maar om daadwerkelijke acties die mensen samenbrengen. Door bewoners actief te betrekken bij activiteiten, gesprekken of gezamenlijke projecten, ontstaat ruimte voor verbinding.

Focus niet alleen op de uitkomst

Het proces zelf kan al verbindend zijn. Focus daarom niet alleen op de eindresultaten, maar waardeer ook de stappen die onderweg gezet worden. Het proces zelf biedt kansen voor verbinding en wederzijds begrip. Bijvoorbeeld door bewoners die elkaar nog niet kennen samen te brengen voor het organiseren van een activiteit. Door simpelweg met elkaar aan tafel te zitten en over deze thema's te praten, zet je al waardevolle stappen richting inclusie en respect.

Tip

Vier de successen! Sta stil bij wat bereikt is, ook de kleine stappen. Samen met de wijk een start maken met een aanpak is al reden om te vieren.

Overzicht organisaties

Let op: dit is een selectie van partijen die actief zijn in de stad. Het is aan te raden om ook de samenwerking te zoeken met lokale partijen in jouw wijk.

Fase 0

Team Stadsmarinier antidiscriminatie en -racisme helpt je graag op weg. Ook tijdens de andere fasen zijn wij er voor vragen en ondersteuning.

Stadsmarinier antidiscriminatie en -racisme Ton van der Leek
Telefoon: 06 51 55 57 03

Projectleider Naoual Feriani- Naghmouch
Telefoon: 06 12 95 96 15

Mail: StadsmarinieradrBCO@rotterdam.nl

Fase 1

Onderzoek, kennis & data

- Wijkprofiel
- Onderzoek010
- Veldacademie
- Onderzoekshuis
- Radar, IDEM
- Concrete Blossom

Discriminatiemeldingen

- Radar
- Discriminatiewijzer.nl

Tip

Wil je weten welke activiteiten je voor jouw wijk het beste in kunt zetten en of deze al gefinancierd zijn, neem dan contact op met het team stadsmarinier.

Fase 2

Gesprek & participatie

- Ik ben Wij
- Verbindingskamer
- Confro
- Open Embassy
- Oso
- Ocan
- Spior
- Verhalenhuis Belvédère

Trainingen & workshops

- Fairspace
- Radar
- Intern opleidingenportaal Sofie, gemeente Rotterdam
- Normal difference
- Concrete Blossom

Fase 2

Proces

- Veldacademie Buurtinitiatieven
- Cultuurconcreet
- Opzoomer Mee Sportprogramma's
- Rotterdam Sportsupport
- Roze Kameraden
- Anne Frank Stichting
- All in Onderwijsprogramma's
- Confro
- Radar
- Fairspace
- All in

Begrippenlijst

1. Discriminatie

Wanneer je anders wordt behandeld om een persoonlijk kenmerk dat er niet toe doet in die situatie. Persoonlijke kenmerken die in de wet erkend worden als discriminatiegrond zijn:

1. huidskleur / afkomst (juridische begrip 'ras' wordt gebruikt)
2. nationaliteit
3. godsdienst
4. levensovertuiging
5. leeftijd
6. seksuele gerichtheid of oriëntatie
7. geslacht of gender
8. handicap of chronische ziekte (beperking)
9. politieke overtuiging
10. burgerlijke staat
11. soort contract (vast of tijdelijk)
12. arbeidsduur (fulltime of parttime werk)

2. Diversiteit

De variatie van verschillen tussen mensen. Dat kunnen zichtbare verschillen zijn, zoals leeftijd, sekse, huidskleur. Maar ook onzichtbare verschillen, zoals cultuur, seksuele voorkeur, politieke overtuiging, talenten, of je persoonlijkheid.

3. Gelijkwaardigheid

Bij gelijkheid wordt ervan uitgegaan dat ieder mens gelijk is en gelijke kansen in het leven heeft. Bij gelijkwaardigheid wordt erkend dat niet iedereen gelijke kansen heeft, maar dat ieder tegen andere barrières aanloopt in het leven. Behandeling gericht op gelijkwaardigheid zorgt ervoor dat

iedereen, ongeacht hun startpositie, dezelfde kansen krijgt.

4. Gender

Gender verwijst niet naar biologische kenmerken van het lichaam, maar naar sociale, culturele en psychologische kenmerken, die met een geslacht in verband gebracht worden. Gender gaat om je identiteit en verhouding tot masculiene, feminiene en andere eigenschappen.

Bijvoorbeeld: je bent een man en je voelt je ook man (cisgender persoon). Je bent een vrouw maar geboren als man (transgenderpersoon). Of je identificeert je met geen van beiden (non-binair). Of je combineert eigen

schappen (genderfluïde). Genderexpressie gaat over de manier waarop iemand hun eigen genderidentiteit (of het bij de geboorte vastgestelde geslacht) uit op het gebied van gedrag, kleding, spraak, kapsel en lichaamskenmerken.

5. Inclusie

Inclusie gaat over hoe we omgaan met diversiteit. Als verschillen tussen mensen worden geaccepteerd, gewaardeerd en welkom zijn (in woord en daad), spreken we van inclusie. Het eenzijdig aanbieden van wat in de eigen opvatting neutrale, gelijke kansen zijn is dat vaak niet. Omdat dan vaak onvoldoende oog is voor eigen vooroordelen en onvoldoende besef waarom een ander zich niet welkom voelt onder jouw voorwaarden.

6. LHBTIQA+

L = lesbisch, H = homo, B = biseksueel, T = transgender, I = intersekse, Q = queer, A = asexueel en de + staat voor alle andere manieren waarop mensen zichzelf kunnen benoemen en identificeren, op het gebied van gender en seksualiteit. Onder andere panseksueel, non-binair, etc. Hoe iemand zich identificeert is fluïde en kan in de loop van de tijd veranderen.

7. Meldingsbereidheid

Meldingsbereidheid betekent de bereidheid om een (gewelddadige of

gevaarlijke) situatie te rapporteren of te melden aan de juiste instanties of personen.

8. Racisme

Racisme is het discrimineren, uitsluiten of anders behandelen van mensen op basis van hun huidskleur, etniciteit of nationaliteit. Het is een vorm van discriminatie die vaak voortkomt uit vooroordelen en stereotypering op basis van het idee dat mensen ingedeeld kunnen worden in 'rassen'. Hierbij wordt uitgegaan van superioriteit van de ene raciale groep boven een andere.

9. Superdiversiteit

Superdiversiteit verwijst naar een situatie waarin een grote en diverse populatie van mensen is met verschillende achtergronden, culturen, talen, religies en identiteiten binnen een gemeenschap, organisatie of samenleving. Het gaat om een samenleving waarin de onderlinge verschillen tussen de diverse groepen groot zijn en waarin geen 'meerderheidsnorm' bestaat. Iedereen past zich aan iedereen aan; dat is de norm.

10. Vooroordeel

Een vooroordeel is een ongefundeerde en onjuiste overtuiging over een groep mensen, die gebaseerd is op stereotyperende opvattingen, zonder individuele verschillen te erkennen. Dit kan leiden tot discriminatie en onrechtvaardigheid.

Discriminatie

Zie het. Zeg het.

**Meld
het.**

discriminatie.nl

**Gemeente
Rotterdam**